

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження голови
облдержадміністрації,
начальника обласної
військової адміністрації
№ _____

**Регіональна цільова соціальна програма
з утвердження української національної та громадянської ідентичності
у Донецькій області на період до 2028 року**

Зміст

I. Паспорт Програми	3
II Вступ.....	5
III. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма	5
IV. Мета Програми.....	7
V. Завдання Програми	7
VI. Шляхи і способи розв'язання проблеми	7
VII. Очікуваний результат виконання Програми	8
VIII. Обґрунтування обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми	9
IX. Ресурсне забезпечення Програми	9
X. Координація та контроль за ходом виконання Програми	9

I. Паспорт
регіональної цільової соціальної програми з утвердження української
національної та громадянської ідентичності у Донецькій області
на період до 2028 року

1.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», постанови Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2023 року № 1322 «Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках», від 30 липня 2024 року № 864 «Про затвердження Державної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року»
2.	Розробник Програми	Управління сім'ї, молоді та масових заходів національно-патріотичного виховання облдержадміністрації
3.	Співрозробники Програми	Департамент з питань цивільного захисту, мобілізаційної та оборонної роботи, департамент освіти і науки, департамент охорони здоров'я, управління фізичної культури та спорту, управління культури і туризму, управління стратегічних комунікацій, управління із забезпечення взаємодії з органами місцевого самоврядування, управління з питань ветеранської політики облдержадміністрації, Державний архів Донецької області
4.	Відповідальні виконавці Програми	Управління сім'ї, молоді та масових заходів національно-патріотичного виховання, департамент з питань цивільного захисту, мобілізаційної та оборонної роботи, департамент освіти і науки, департамент охорони здоров'я, управління фізичної культури та спорту, управління культури і туризму, управління стратегічних комунікацій, управління із забезпечення взаємодії з

		органами місцевого самоврядування, управління з питань ветеранської політики облдержадміністрації, Державний архів Донецької області, комунальна установа «Донецький обласний молодіжний центр», Донецький обласний центр соціальних служб, райдержадміністрації, районні військові адміністрації, виконавчі органи рад територіальних громад, військові, адміністрації населених пунктів, громадські об'єднання (за згодою)
5.	Термін реалізації Програми	2026-2028 роки
6.	Перелік бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми	Обласний бюджет, бюджети територіальних громад
7.	Фінансування заходів Програми	Здійснюється щорічно в межах затверджених бюджетних асигнувань місцевих бюджетів на відповідну галузь та інших джерел, не заборонених законодавством

II Вступ

Формування стійкої української національної ідентичності є одним з найважливіших завдань сучасної України, особливо в контексті російської агресії. Донецька область, що опинилася на передовій протистояння, відчула на собі руйнівний вплив окупації та потребує системної роботи з відновлення національної свідомості.

Ця Програма спрямована на створення умов для відродження української ідентичності в регіоні, подолання наслідків окупації та інтеграції Донеччини в загальноукраїнський культурний, соціальний та політичний простір і покликана сформулювати умови для розвитку громадянського суспільства, підвищення рівня патріотизму та зміцнення національної єдності.

Програма є надзвичайно актуальною через низку чинників, серед яких: вплив російської пропаганди, глибокі суспільні розколи, вимушена міграція та потреба в оновленні освітніх підходів.

Програма спрямована на те, щоб сформулювати стійку українську національну ідентичність, що буде досягнуто шляхом збереження історичної пам'яті, розвитку української мови та культури, виховання активних громадян, посилення патріотичного виховання та інтеграції в європейські цінності.

Для реалізації поставлених завдань передбачається проведення культурних заходів, здійснення інформаційних кампаній, підтримка громадських ініціатив та розвиток міжнародного співробітництва, впровадження освітніх програм.

Реалізація Програми сприятиме значним позитивним зрушенням, спрямованим на зміцнення національної єдності, розвиток громадянського суспільства, збереження культурної спадщини та інтеграцію регіону в загальноукраїнський контекст. Програма закладе фундамент для успішного майбутнього та допоможе подолати виклики, з якими стикається Донецька область в умовах військової агресії.

III. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

Регіональна цільова соціальна програма з утвердження української національної та громадянської ідентичності у Донецькій області на період до 2028 року (далі - Програма) розроблена відповідно до положень Конституції України, законів України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», «Про національну безпеку України», «Про освіту», «Про основи національного спротиву», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», «Про закордонних українців», «Про волонтерську діяльність», «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті», «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії», Указу Президента України від 28 грудня 2021 року № 685 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки», постанови Верховної Ради України від 12 травня 2015 року № 373-VIII «Про вшанування героїв АТО та вдосконалення національно-патріотичного виховання дітей та молоді», постанови Кабінету Міністрів України від 30 липня 2024 року № 864 «Про затвердження Державної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року»,

розпоряджень Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 року № 710 «Про схвалення Концепції розвитку громадянської освіти в Україні», від 17 липня 2019 року № 596-р «Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова — успішна держава» та інших нормативно-правових актів.

Утвердження української національної та громадянської ідентичності є стратегічним пріоритетом, оскільки сприяє зміцненню національної безпеки та стійкості держави до внутрішніх і зовнішніх загроз.

Повномасштабна збройна агресія Російської Федерації проти України ставить перед суспільством нагальне завдання консолідації навколо суспільно-державних (національних) цінностей. Формування почуття спільної відповідальності, готовність захищати свою державу та збереження культурних цінностей стали ключовими викликами для українців. Війна актуалізувала потребу в посиленні національної свідомості та об'єднанні зусиль для протистояння агресору.

Комплекс викликів, з якими зіткнулася Україна з 2014 року, суттєво вплинув на соціально-економічну ситуацію та процеси формування національної свідомості. Збройна агресія Російської Федерації, тимчасова окупація частини території, демографічна криза, пандемія COVID-19 та проблеми в освіті, науці та культурі створили значні перешкоди для консолідації суспільства та розвитку національної ідентичності. Ситуація в Донецькій області, як і в інших регіонах, що зазнали прямого впливу збройного конфлікту, характеризується додатковими складнощами, пов'язаними з руйнуванням інфраструктури, вимушеним переселенням та інформаційною війною.

Низький рівень медіаграмотності населення, постколоніальні та посттоталітарні наслідки, а також відсутність системного підходу до військово-патріотичного виховання посилюють ці негативні тенденції.

Утвердження української національної ідентичності вимагає системного підходу на державному, регіональному та місцевому рівнях. Складність та масштабність проблем у цій сфері потребують розробки цілісної програми, яка об'єднає зусилля органів влади, інститутів громадянського суспільства, закладів освіти та закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності. Такий підхід забезпечить ефективне вирішення завдань, пов'язаних із формуванням національної свідомості та консолідації суспільства.

Програма сприятиме вирішенню таких проблем у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності:

- наявність деструктивного впливу імперського, колоніального і комуністичного тоталітарного режимів;

- недостатній рівень медіаграмотності (медіакультури), зокрема в умовах стрімкого розвитку цифрових технологій;

- недостатня кількість цифрового та культурного українськомовного продукту для різних вікових категорій та цільових груп;

- відсутність єдиної інформаційно-просвітницької політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

- відсутність механізмів та системних підходів для підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, які також зможуть бути залучені до процесів реінтеграції населення тимчасово окупованої території;

- відсутність системного характеру військово-патріотичного виховання

населення всіх вікових категорій і, як наслідок, формування системи під впливом деструктивних внутрішніх і зовнішніх факторів, зокрема держави-агресора;

концентрація зусиль інститутів громадянського суспільства на найбільш актуальних питаннях за рахунок інших напрямів, зокрема утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Отже, існує потреба у впровадженні єдиного підходу у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, що сприятиме єдності та консолідації суспільства у Донецькій області.

Програма потребує міжгалузевої взаємодії та повинна передбачати заходи з урахуванням таких вікових категорій: діти (6 – 14 років), молодь (14 – 35 років), населення від 35 років.

Програма має відкритий характер і може бути змінена у разі потреби.

IV. Мета Програми

Метою Програми є створення сприятливих умов для реалізації регіональної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності шляхом національно-патріотичного, військово-патріотичного виховання, громадянської освіти населення Донецької області, популяризація суспільно-державних (національних) цінностей України (самобутність, соборність, воля, гідність), реалізації комплексу заходів, спрямованих на збереження історичної пам'яті, популяризацію української культури, мови та літератури, формування громадянської свідомості та активної громадянської позиції, готовності до захисту державної незалежності і територіальної цілісності України.

V. Завдання Програми

Основними завданнями Програми є:

здійснення національно-патріотичного виховання;

здійснення військово-патріотичного виховання;

підвищення рівня громадянської освіти;

співпраця органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства у формуванні української національної та громадянської ідентичності;

формування системи кадрового забезпечення у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

забезпечення організації науково-дослідної та методичної роботи у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

VI. Шляхи і способи розв'язання проблеми

Виконання визначених завдань відбувається шляхом:

формування активної громадянської позиції, утвердження національної ідентичності на основі духовних цінностей українського народу, національної самобутності;

здійснення проєктів та заходів, спрямованих на підвищення престижу військової служби;

координація інформаційно-просвітницької роботи у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

утвердження поваги до державної мови, що є важливим аспектом формування й розвитку особистості та основою утвердження національної ідентичності;

сприяння утвердженню сімейних цінностей та активне залучення молодих сімей до формування української національної та громадянської ідентичності;

забезпечення належної організації науково-дослідної та методичної роботи у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

організація заходів, спрямованих на розвиток критичного мислення та медіаграмотності населення;

формування антикорупційної, політичної, правової, моральної та етичної форми суспільної свідомості, зокрема, шляхом інформування про обов'язки і права;

удосконалення фізичної підготовки допризовної молоді та розвиток морально-вольових якостей, загартування до виконання завдань за призначенням відповідно до вимог сучасності;

формування традицій щодо вшанування пам'яті захисників і захисниць України, які загинули захищаючи незалежність та територіальну цілісність держави;

сприяння створенню та розвитку мережі сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності;

підвищення кваліфікації та професійної компетентності фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

формування національно-культурної ідентичності, національно-патріотичного світогляду, збереження та розвитку духовно-моральних цінностей українського народу;

збереження культурної спадщини як основи національної культури та розширення доступу до неї громадян.

Отже, Програма покликана сформувати цілісну систему у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, яка є важливою складовою національної безпеки України.

VII. Очікуваний результат виконання Програми

Виконання Програми надасть змогу:

збільшити частку населення Донецької області, яке долучається до участі у заходах та до реалізації проєктів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

збільшити частку населення Донецької області, яке пишається своїм українським походженням та/або громадянством;

сприяти зростанню частки населення Донецької області, яке готове захищати незалежність та територіальну цілісність України із зброєю в руках;

сприяти зростанню частки населення Донецької області, яке володіє і спілкується українською мовою в повсякденному житті;

підвищити рівень медіакультури та медіаграмотності населення Донецької області;

збільшувати щороку кількість реалізованих проєктів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

збільшувати щороку кількість громадян, інститутів громадянського суспільства, міжнародних організацій та представників бізнесу, залучених до процесу формування та реалізації регіональної політики, прийняття управлінських рішень у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

збільшувати щороку кількість фахівців у сфері утвердження української

національної та громадянської ідентичності, яких залучено до заходів з формальної та неформальної освіти.

VIII. Обґрунтування обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми

Видатки на виконання Програми здійснюватимуться щорічно в межах затверджених бюджетних асигнувань місцевих бюджетів на відповідну галузь та інших джерел, не заборонених законодавством.

Програму передбачається реалізувати протягом 2026-2028 років.

Обсяг видатків, необхідний для виконання Програми, визначається щороку, виходячи з фінансової можливості обласного бюджету та бюджетів територіальних громад під час формування їх показників.

IX. Ресурсне забезпечення Програми

Орієнтовний обсяг видатків, які планується залучити на виконання Програми, у тому числі:	У тому числі за роками			Усього витрат на виконання Програми
	2026	2027	2028	
обласний бюджет	838,70	917,50	986,30	2742,50
бюджети територіальних громад	118,30	149,60	152,50	420,40

X. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Успішність та ефективність визначатиметься шляхом запровадження щорічного системного аналізу кількісних та якісних змін.

Координатором Програми є управління сім'ї, молоді та масових заходів національно-патріотичного виховання облдержадміністрації.

Контроль за реалізацією Програми здійснює облдержадміністрація.

Начальник управління сім'ї, молоді та масових заходів національно-патріотичного виховання облдержадміністрації

 Лілія ЗОЛКІНА

